

De wonderbare visvangst

Thema: De rondwandeling
Lukas 5:1-11

TER INLEIDING

In dit gedeelte horen we hoe Simon Petrus geroepen wordt als 'visser van mensen' (vers 10; vgl. Matth. 4: 18-22; Mark. 1: 16-20). Weliswaar worden Jakobus en Johannes zijdelings genoemd (vers 10) en begeven ook zij zich in het gevolg van Jezus. Toch richt Lukas alle aandacht op Simon, op zijn gehoorzaamheid aan Jezus' bevel, op zijn reactie op het wonder en op de belofte die Jezus hém (en in eerste instantie hem alléén) geeft. Het opschrift van de perikoop zou dan ook even goed kunnen zijn 'de roeping van Simon (Petrus)'. Er zijn treffende overeenkomsten met Joh. 21 (de wonderbare visvangst na Jezus' opstanding uit de doden, die eveneens uitloopt op een bijzondere belofte aan Petrus).

a. Een nieuwe ontmoeting met Jezus (Luk. 5: 1-3)

UITLEG VAN DE TEKST

De verzen 1-3 vormen de inleiding op het verhaal. De bewoners van Kapernaüm en omgeving laten de Heere Jezus niet met rust. De tijd dat de Heere Jezus onopgemerkt door het land kon reizen, is voorbij. De tekenen en wonderen die Hij deed 'spraken' van Zijn macht. Zoals Hij ook het Woord sprak met gezag. Zo vinden we nu steeds mensen in Zijn omgeving om 'het Woord Gods te horen'. De mensen dringen zelfs op Hem aan, ze 'kleven' Hem aan (Gr. *epi-keimai*: aandringen, op het lijf zitten). 'Het Woord Gods horen' is een typische uitdrukking voor Lukas (zie ook Handelingen). Het geeft echter niet duidelijk weer of het gaat om een 'luis-teren naar' of ook 'horen en aannemen'. Lukas

geeft hier alleen maar de feiten weer, hij geeft geen kwalificatie van de schare. De Heere Jezus verkondigt het Woord, zo blijkt in vers 2, aan de oever van het meer Gennesareth. Een groot meer in het noordoosten van Palestina, waarvan de grootste lengte 21 km en de grootste breedte 12 km bedraagt. De oppervlakte is 170 vierkante km. Het meer ligt 200 meter lager dan de Middellandse Zee en heeft in het midden een diepte van 50 m. Het heeft helder, zoet en visrijk water. Andere Bijbelse namen zijn: meer van Galilea, zee van Tiberias en zee Kinnereth (Num. 34: 11). Dit laatste betekent: harp. Inderdaad heeft het meer enigszins de vorm van een harp. Aan de oever van het meer Gennesareth zijn de vissers bezig hun netten te spoelen. Dat was heel gewoon. Vissers gingen er 's nachts op uit om te vangen. Overdag, in de hitte van de zon, zochten de vissen de diepte van de zee op. Omringd door al die mensen die steeds meer op Hem aandringen, vraagt de Heere Jezus aan één van die vissers, Simon, om zijn schip te mogen gebruiken. Er lagen namelijk twee schepen op het strand (vers 2). Op zich bevreemdt dat niets. Hier woonden niet alleen Simon en zijn broer Andreas, maar ook Johannes en Jakobus, de zonen van Zebedeüs. Vanwege de kostbare netten visten ze waarschijnlijk in combinatie. Trouwens, het grote sleepnet waarmee 's nachts gevist werd, de 'zegen', moest door twee schepen getrokken worden. Simon staat de Heere Jezus toe om in zijn scheepje plaats te nemen om het tot Zijn 'preekstoel' in het water te maken. Hij vaart met de Heere Jezus een eindje het water op. Zo spreekt de Heere Jezus verder. Het is duidelijk dat deze twee elkaar al wat beter kennen (Joh. 1: 42-43). Daarbij had de Heere Jezus Zijn verlossende daden ook getoond in het

huis van Petrus door zijn schoonmoeder te genezen.

TER OVERWEGING

‘En het geschiedde’, zo begint Lukas dit vijfde hoofdstuk. Het Woord van God laat ons zien dat er weer iets geschied van Godswege! De Heere Jezus gaat mensen werven in Zijn dienst. Zijn heil moet geproclameerd, uitgeroepen worden. We zien de Heere Jezus hier volop bezig in Zijn profetische ambt. Hij leert, Hij onderwijst de mensen. Hij spreekt tot hen de woorden van het Koninkrijk van God dat in Hem gekomen is. Opvallend daarbij is het grote verschil tussen de Heere Jezus en de andere leraren van Zijn tijd. Veel van de laatst genoemden keken neer op de schare, op het gewone volk. Aan hen was geen eer te behalen. Maar ook al is de Heere Jezus niet in de synagoge, Hij spreekt toch tot de mensen, tot de schare. En dat doet Hij nog door middel van Zijn Woord en deze vertelling. De vraag aan ons is: Luisteren wij ook zo graag naar Hem? Wie echt naar Hem leerde luisteren, gaat ook alles voor Hem over krijgen. Iets daarvan zien we al in het begin van dit vijfde hoofdstuk. Zonder morren staat Simon zijn vissersboot af aan de Heere Jezus. Blijkbaar is het werk, dat door vissers gedaan moet worden, voor Simon niet zo belangrijk als de prediking van de Heere Jezus. Hij geeft eigenlijk een deel van zijn bezit voor de dienst van het evangelie. Als de Heere een deel van jouw tijd vraagt om iets voor anderen te doen, mensen of kinderen die het moeilijk hebben, wil jij dat dan ook voor Hem doen?

b. Een wonderlijk bevel van Jezus (Luk. 5: 4–5)

UITLEG VAN DE TEKST

Na het spreken tot de schare zegt de Heere Jezus tot Simon: ‘Steek af naar de diepte en werp uw netten uit om te vangen.’ Jezus’ opdracht om op klare dag de netten uit te gooien druist in tegen alle logica. Overdag - dat weet iedere visser - is wel de minst geschikte tijd om te gaan vissen, omdat de vissen zich dan op grotere diepte schuilhouden. En de vergeefse pogingen in de nacht ervoor stellen natuurlijk weinig hoop op een goede vangst in het vooruitzicht. Het druist tegen alles in. Simon begint dan ook te protesteren: ‘Wij hebben er de gehele nacht over gearbeid, en niet gevangen.’ Hiermee drukt Simon de geweldige inspanning uit die ze aan de dag gelegd hebben, maar het was tevergeefs. ‘Gearbeid’, betekent letterlijk: gewoegd. Ook zit er de betekenis in van ‘moe worden’. En iets wat je tevergeefs doet, maakt je moedeloos. Waar doe je het nog voor? Toch horen we ook nog iets anders: ‘Meester.’ Simon is al volgeling

van de Heere Jezus. En al moet hij als volgeling van Hem nog veel leren, hij erkent wel dat de Heere Jezus zijn meerdere is. Simon is Hem onderdanig. Door alles wat hij tot nu toe met de Heere Jezus heeft meegemaakt, is er in zijn hart een groot vertrouwen gekomen in Hem. Daarom zegt hij, hoe het ook tegen alle visserservaring ingaat: ‘Op Uw woord zal ik het net uitwerpen.’

TER OVERWEGING

Uit de woorden van Simon blijkt het vertrouwen dat hij heeft in de Heere Jezus. Het woord van de Heere Jezus (‘Volg Mij’) had beslag gelegd op zijn leven. En eigenlijk gaat dat steeds verder. Want het beslaat ook ons hele leven. Niet alleen ons bezit (eerst vroeg de Heere Jezus de vissersboot van Simon), maar ook onze redeneringen moeten zich onderwerpen aan het gezag van de Heere Jezus. Niet Simons visserservaring of zijn verstand, niet de natuur of de omstandigheden, maar het Woord van de Heere Jezus moet geloofd worden. En dat geloof blijkt uit gehoorzaamheid. Is dat ook nu niet precies zo? Daar komt nog bij dat wij zoveel meer mogen weten dan Simon. Simon had nog maar enkele woorden gehoord van de Heere Jezus en nog maar een paar van Zijn wonderen gezien. Wij hebben het hele Woord van God. En ook al gaat het voor ons gevoel weleens tegen alle logica in, blijkt niet steeds weer dat wie op de Heere en Zijn Woord leerde vertrouwen en daarvoor buigen, niet beschaamd uitkomt? Is ook niet gebleken dat waar de Heere Zijn opdracht geeft - ook in Zijn bevel van bekering en geloof naar ons - dat Zijn bevel een belofte inhoudt? Deze belofte: dat de Heere geeft wat Hij vraagt en doet wat Hij zegt! Het geloof, het vertrouwen in Zijn Woord wordt niet beschaamd. Al zijn we soms moedeloos en hebben we er naar ons eigen goeddunken alles aan gedaan. Op het moment dat dan het bevel komt, zeggen we: ik wil alles wel doen, maar dat niet meer. Het was om moedeloos van te worden. Er is een hele stroom van argumenten tegen en toch blijft Petrus daar niet bij steken.

c. Een machtig teken door Jezus (Luk. 5: 6–7)

UITLEG VAN DE TEKST

De Heere beschaamt niet. Welnu, dat wordt Simon gewaar. Dat zien ook al die mensen op de oever, die ongetwijfeld ook gehoord hebben wat de Heere Jezus tegen Simon zei en daar ook hun gedachten over gehad zullen hebben. De Heere Jezus toont Zijn macht (volmacht) over de vissen van de zee. Eerder had Hij dat al gedaan over de onreine geesten en over de ziekten (Luk. 4), later zal Hij dat doen over de wind en de storm en over de broden

(het voedsel). Hij heeft de volle heerschappij over al het geschapene. Zo ook hier: de vangst is zo groot dat de netten dreigen te scheuren. Lukas geeft weer: '... en hun net scheurde.' (Gr. dia-rrēssō betekent '(in stukken) scheuren, (in stukken) breken' of 'een gat (of meerdere gaten) scheuren in, een doorgang (of meerdere doorgangen) breken in'.) Dat zal, blijkens het vervolg, niet zodanig geweest zijn dat ze hierdoor vissen zijn kwijtgeraakt. Wel kan Simon het met de bemanning niet af. Ze seinen naar hun collega's van de andere vissersboot zodat die komen om hen te helpen. Er blijkt dan vis gevangen te zijn voor twee boten, tot bijna zinkens toe vol.

TER OVERWEGING

Al zit alles tegen, al zijn we de netten al aan het spoelen. 'Op Uw woord zal ik het net uitzetten. Op uw woord.' Het enige argument, de enige motivatie voor Petrus is het woord van Christus en op machtige wijze laat de Heere Jezus hier iets zien van Zijn Goddelijke Majesteit. Hij beschikt werkelijk over alles, ook over de vissen van de zee. Zou ons dat dan, met al onze dingen, niet tot Hem doen gaan, ook dan wanneer wij denken dat het toch niet kan? Tegelijk moeten we hier, ook in onze vertelling, voorzichtig zijn. We mogen namelijk geen spelletje spelen met deze dingen. We moeten de Heere ook laten Wie Hij is. Wij kunnen Hem niet de wet voorschrijven om daarmee onze zin te krijgen. Maar hoe vaak is het niet zo dat wij dingen toeschrijven aan de omstandigheden, de 'toevalligheden' en aan 'geluk hebben' of 'pech hebben', terwijl we toch duidelijk de hand van de Heere kunnen opmerken? Laat de Heere Jezus hier aan Simon en de andere volgelingen ook niet zien, dat Hij voor hen zal zorgen, ook al volgen ze Hem en moeten ze hun vissersschepen verlaten?

Gods genadegaven zijn teveel om te kunnen bergen. Stel je voor dat Petrus tien of twintig vissen had gevangen, hij zou gedacht kunnen hebben dat dat door zijn vakmanschap kwam, maar hier...?! Jezus schenkt zoveel, het is Zijn gave.

d. Een ootmoedige belijdenis voor Jezus (Luk. 5: 8-11)

UITLEG VAN DE TEKST

Simon Petrus raakt zo onder de indruk van dit grootse teken van Jezus' macht dat hij voor Hem neervalt in aanbidding. Opmerkelijk dat hier in vers 8 de naam Simon Petrus gebruikt wordt. Het lijkt erop dat de evangelist wil onderstrepen hoe deze reactie van Simon van belang is voor zijn toekomstige werk als verkondiger van het 'Woord van God'. Dat zal hij alleen kunnen in het geloof in deze

Heere. Vandaar hier ook zijn 'geloofsnaam'. Terwijl hij in aanbidding voor de Heere Jezus neervalt, noemt hij Hem: 'Heere!' Dus niet meer 'Meester', maar machthebber. Daarmee erkennend het goddelijk gezag van de Heere Jezus over hem. Tegelijk belijdt hij zijn zonde en onwaardigheid: 'Ga uit van mij; want ik ben een zondig mens.' Eigenlijk: een zondige man. Hij belijdt dit heel persoonlijk! En dan gaat het hier om meer dan dat Simon zou vragen of de Heere Jezus op dit moment de boot wil verlaten. Simon durft eigenlijk niet meer te leven in Jezus' nabijheid, vanwege zijn zondige aard. Het werkwoord 'ga uit van mij' wijst op een ontbinden van de band 'leerling-meester'. Simon Petrus is het niet langer waard in Jezus' dienst te staan. Hij, een gewone man (een nakomeling van Adam!) en de almachtige, grote en heilige God, dat kan niet samen. Hierbij valt ook te denken aan het oudtestamentische: 'Wie zal God zien en leven?' De beschrijving van zijn reactie doet denken aan de roepingsverhalen van oudtestamentische profeten, waarin mensen als Mozes, Jesaja en Ezechiël bij hun roeping een bijzondere ervaring van Gods tegenwoordigheid hadden en zich daarbij bewust werden van hun eigen zondigheid (Ex. 3: 1-17; Jes. 6: 1-8; Ezech. 1: 1 - 2: 3). Daarom knielt hij neer voor Jezus als Gods gezant. Petrus realiseert zich dat Gods heiligheid en zijn eigen zondigheid elkaar niet verdragen en daarom vraagt hij Jezus van hem weg te gaan (want waar Jezus is, is God!). De aanspreekvorm 'Heere' (kurie) wordt gebruikt wanneer een mindere zijn meerdere aanspreekt.

God verdraagt in Zijn nabijheid niet een mens die een zondaar is. Ook de anderen zijn vol verbazing en vrees over het gebeurde. Toch komen zij niet tot dezelfde belijdenis als Petrus. De Heere Jezus zou de Heiland niet geweest zijn, als Hij nu niet gesproken had. En Hij doet dat ook ter bemoediging: 'Vrees niet.' Juist nu is Simon in staat om mensen te vangen. Hij heeft de les waar het om ging geleerd. Van zichzelf is hij het niet waard om Jezus te volgen, maar door Hem is hij in Zijn dienst geroepen. Geroepen om 'mensen' te vangen. Dat doet weer denken aan het begin van dit hoofdstuk: de schare. Niet alleen Simon zelf, maar ook 'allen (die) met hem (in de boot waren)' zijn diep onder de indruk van de grote vangst (Gr. thambos: verbazing, ontzetting, vrees). Na deze woorden stelt Lukas Jakobus en Johannes aan ons voor. Het zijn de zonen van Zebedeüs. Na deze korte schets richt Lukas de schijnwerper weer op Simon. Jezus spreekt tot hem een woord over zijn toekomstige 'loopbaan', als 'visser van mensen'. Het 'vrees niet' (hier in het enkelvoud omdat het tot Simon gericht is) wordt in het bijbels spraakgebruik overwegend van God en engelen tot mensen gebruikt. Het bevestigt dat Petrus meer dan alleen maar onder de indruk is van

het wonder als zodanig: hij is bevreesd, omdat hij oog in oog staat met Gods gezant, wiens heiligheid een zondig mens niet kan verdragen.

'Van nu aan' zal Petrus mensen vangen, het Griekse woord betekent 'vangen en in leven laten!' Het woord is daarom dan ook bijzonder geschikt om Petrus' nieuwe roeping als verkondiger van het evangelie te omschrijven, waardoor mensen uit hun zondige toestand gered worden en het eeuwige leven ontvangen.

Uiteindelijk worden door Petrus en de zijnen de twee met vis overladen scheepjes veilig aan land gebracht en de onverwacht rijke vangst binnengehaald. Dat Jezus niet alleen tot Petrus heeft gesproken zien we aan het vervolg: 'ze verlieten alles en volgden Hem'. Hier zijn er meerdere personen die gehoor hebben gegeven aan Christus' woorden. Het is een onderwijzend woord voor Petrus en iedereen die zich geroepen weet om visser van mensen te zijn. God Zelf zal er zorg voor dragen dat mensen gewonnen worden voor het Koninkrijk.

TER OVERWEGING

Heel treffend in dit verband is ook het woord voor 'vangen'. Het betekent 'vangen ten leven'. De vissen worden gevangen om ze daarna op te eten, te gebruiken als voedsel. Mensen worden gevangen om 'in leven te houden'. En dan het leven niet in de betekenis van het biologische leven, maar leven dat bestand is tegen de machten, tegen het verderf.

In dat alles zal het, van 's mensen kant bezien, meerdere keren lijken alsof het zinloos en vruchteloos is om te prediken. Maar wie de Heere Jezus leert gehoorzamen en volgen, zal de wonderlijke ontdekking doen dat Hij wonderen doet. Dat mensen tot geloof en bekering komen daar waar wij

het niet verwacht hadden. De reactie van het wonder en het woord van de Heere Jezus is dat de vissers hun vissersboten aan land brengen en Jezus volgen! De grote visvangst laten ze achter: '... verlieten zij alles.' De belofte van een nog wonderlijker vangst nemen ze mee.

Hier zien we op duidelijke wijze dat wie echt met de grootheid en de majesteit van de Heere in aanraking komt, zichzelf steeds meer ziet als zondig en ongeschikt. Wie ben ik dat de Heere mij juist dit doet ondervinden of mij juist hiervoor wil gebruiken? Tegelijk zit er ook iets in van het van Hem niet meer los kunnen komen. Dat wil de Heere ook niet. Hij wil ons juist gebruiken voor de opbouw van Zijn gemeente, ook door middel van de vertelling op de zondagsschool. Maar niet minder door wie wij zijn met en voor elkaar in het dagelijks leven. De Heere Jezus laat juist zo zien, dat Hij door de dienst van het evangelie mensen uit hun element haalt: het element van de duisternis, het element waar je niet echt in kunt leven en geen toekomst hebt. Door het geloof in de Heere Jezus Christus krijg je deel aan het opstandingsleven van Christus. Dat is het leven dat bestand is tegen de dood. Daar is deze visvangst een illustratie van, een teken. Daarbij zorgt Hij Zelf voor de zegen!

GELOOFSLEER

Dordtse Leerregels, hoofdstuk 1, artikel 3: 'En opdat de mensen tot het geloof worden gebracht, zendt God goedertierenlijk verkondigers van deze zeer blijde boodschap, tot wie Hij wil en wanneer Hij wil; door wier dienst de mensen geroepen worden tot bekering en het geloof in Christus, den Gekruisigde. Want hoe zullen zij in Hem geloven, van Welken zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij horen, zonder die hun predikt? En hoe zullen zij prediken, indien zij niet gezonden worden? (Rom. 10: 14-15)